

Jyllands-Posten
SKOLE

**Ekstra
Bladet**
SKOLE

POLITIKEN
SKOLE

Skoleavis

journalistik og begreber

Indholdsfortegnelse

1. Formidling	3
2. Det gode billede	4
3. Artiklens sprog	5
4. Artikeltyper	6
5. Artiklens elementer	8
6. Idé	13
7. Redaktionsmødet	14
8. Den gode vinkel	15
9. Det gode interview	16
10. Kilder	17
11. Nyhedstrekanten	18
12. Fiskemodellen	19
13. Kommodemodellen	20
14. Hey-you-se-so modellen	21
15. De fem nyhedskriterier	22
16. Presseetik	23
17. Krav til tryk	24

I Skoleafdelingen vil vi altid gerne hjælpe jer godt videre.

Tøv derfor ikke med at kontakte os om stort og småt, så kigger vi på det, så hurtigt vi kan.

Der findes mere information om Newsdesk og det journalistiske arbejde på vores hjemmeside **Skoleavis.dk**

Kontakt Skoleafdelingen

 +45 33472147

 skole@jppol.dk

 skoleavis.dk

God journalistik

At være journalist er mere end blot at skrive en artikel. God journalistik kræver, at man går ud i marken og indsamler oplysninger, redigerer det og viderformidler det på en objektiv måde. Man skal både være nysgerrig, kritisk og ikke mindst professionel.

At være nysgerrig ...

...er grundlaget for at enhver god artikel. En god journalist er nysgerrig på verden og bevæger sig ud i den for at få svar på spørgsmålet: Hvordan hænger det sammen?

At være kritisk ...

...betyder, at journalisten ikke tager ethvert ord for gode varer - også selvom ordene kommer fra magthavere eller politikere. Journalisten skal konstant stille spørgsmålstejn ved, om den information, de får givet, er pålidelig eller ej.

At være professionel ...

...indebærer at skrive journalistik indhold, der ikke er påvirket af særinteresser, til og for et massepublikum. Journalistik skal være objektivt og faktabetonet, og journalists meninger skal holdes ude af artiklen.

1. Formidling

Læsere, lyttere og seere skal have lyst til at læse hele journalistens historie. Journalisten er nødt til at få sin læser, lytter eller seer 'på krogen'. Deres interesse skal fanges, og de skal føle, at historien er vigtig. Derfor er det en god idé at tænke over følgende virkemidler, der gør historien interessant at læse:

En rubrik: Artikler skal have en rubrik (overskrift), der skaber interesse - men den skal også passe til historien. Det kan ikke nytte, at overskriften taler om sex, hvis artiklen handler om økonomi og omvendt. Tænk på at skrive rubrikken i et aktivt sprog.

Indledningen: En fængende indledning fortæller noget nyt og kan lokke med noget spændende længere inde i historien. Den kan være sjov, den kan være dramatisk, den kan vise en konflikt og lufte, at konfliktens parter vil blive hørt. Der er mange forskellige måder at indlede en historie på.

Citater: Hvis du så blander dine egne afsnit med citater fra mennesker, du har interviewet, kan det give en fornemmelse af flere stemmer og variation. Citater får historien til at leve.

Faktabokse: Tal og underlige forkortelser kan nemt gøre en historie tør og kedelig. Journalister vil derfor tit lave en boks ved siden af deres artikel. I boksen kan de lave lister med de nødvendige tal og de nødvendige forkortelser. Så kan de spare selve historien for opremsninger af tal, som får læseren til at falde i søvn. Faktaboksen kan også bruges til blå bog.

Billeder: En historie om sport, om en ildebrand eller om ballade i havnen bliver altså nemmere at forklare, hvis man også kan vise i billeder, hvad det handler om. Pressefotografier fortæller selv en historie. Derfor arbejder journalister og fotografer tit sammen. De aftaler, hvad det er, de vil lave en historie om. Så finder fotografen det rigtige sted, det rigtige tidspunkt og den rigtige vinkel til at tage sit billede. Billeder gør historien levende.

2. Det gode billede

Et billede er afgørende for, at en artikel fænger læseren og kan sætte sig ind i historien. Det er vigtigt at vise billeder af de personer, som artiklen handler om, eller af det sted eller den begivenhed, som artiklen omtaler. Brug gerne tid på billedet.

Det er godt at bringe billeder, der viser, at journalisten var til stede og selv har lavet reportage og observeret det, der skrives om. Det øger troværdigheden og giver læseren større identifikation med det, som artiklen handler om.

Det kan også fungere rigtig godt at eleverne illustrer artiklerne med tegninger eller modeller.

Tips til det gode foto

- > Billeder af personer, som gør noget eller bevæger sig, gør billedet interessant at se på.
- > Portrætbilleder af personer, kan give en følelse af at komme helt tæt på.
- > Leg med perspektiv og zoom. Et nærbillede giver en følelse af intimitet og et totalbillede giver overblik.
- > Tænk over farver og mønstre.

3. Artiklens sprog

Journalistik har ofte en meget bred målgruppe, og det handler derfor om at formidle sit budskab, så alle forstår det. Der findes mange guidelines til artiklens sprog og ordvalg, nogle af de vigtigste pointer er forklaret herunder.

Aktivt sprog

En artikel skal helst skrives med aktivt sprog, som gør artiklen uformel og let at læse. Det betyder, at læseren ved, hvem der udfører handlingen i en sætning. Det passive sprog er mere upersonligt og formelt, hvilket gør det sværere at forstå en tekst.

Passivt	Aktivt
Artiklen skrives i morgen eftermiddag	Jeg skriver artiklen i morgen eftermiddag
Det blev fastlagt, at han var en kendt forbryder	De fastlagde, at han var en kendt forbryder
De mest veluddannede ønskes hyret	Vi ønsker at hyre de mest veluddannede

Konkret sprog

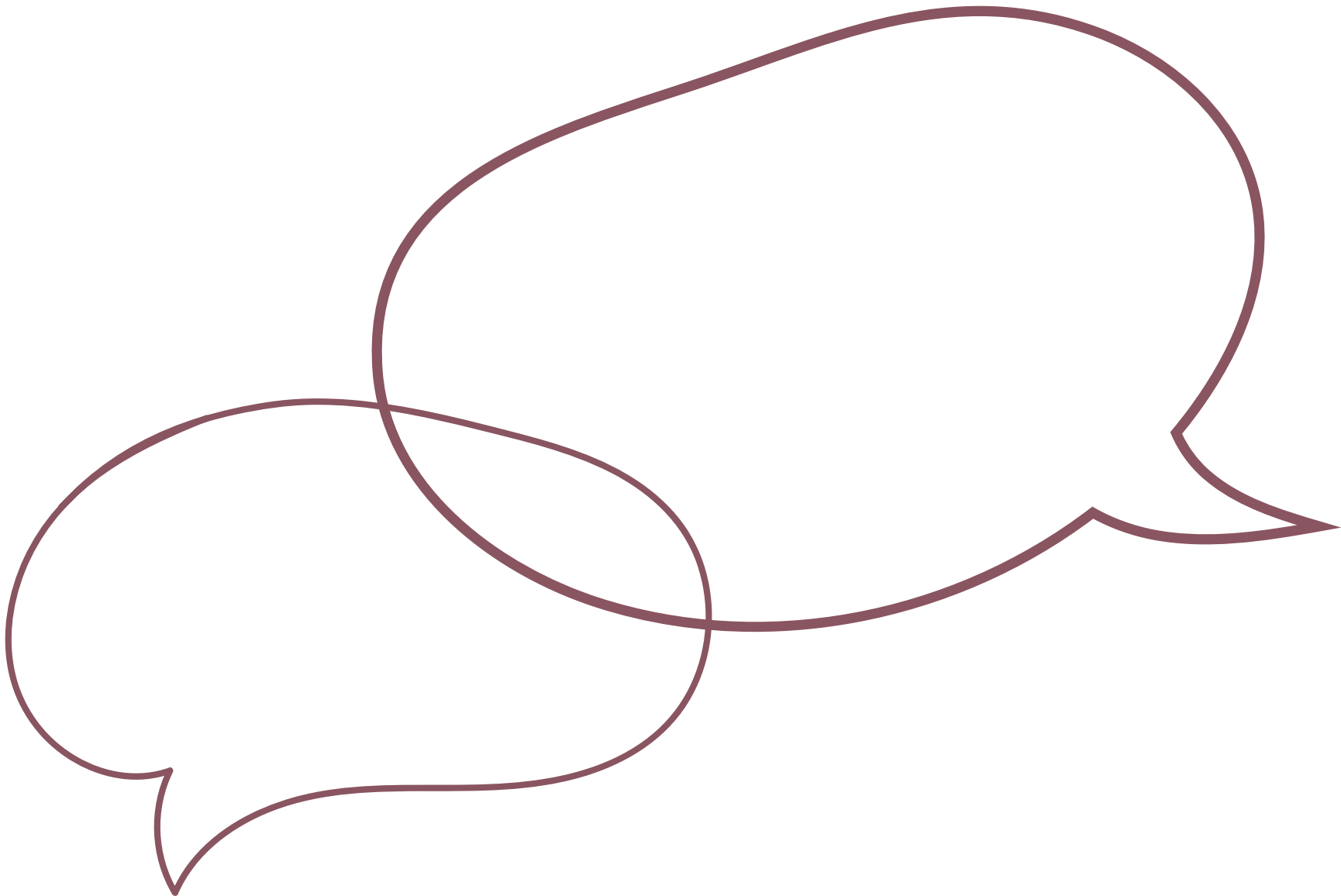
Jo mere konkret et ord er, jo mere præcist kan sætningen afkodes. Abstrakte ord er meget generelle, og det kan derfor være svært for læserne at afkode betydningen af dem i den sammenhæng, de indgår i. Ved at bruge konkrete ord i artikler, kan man undgå misforståelser eller tvetydige betydninger.

Abstrakt	Konkret
Dyr	Hund, kat, ko ...
Familiemedlem	Mor, far, søster, bror...
Naturkatastrofe	Oversvømmelse, orkan, tornado...

Formidlerens sprog

En god formidler undgår at bruge et alt for fagligt sprog. Bruger en journalist for meget fagterminologi, bliver teksten svær at forstå for den brede målgruppe. Der er ingen grund til at gøre ting mere komplicerede, end de er. Artiklens budskab kan blive misforstået, eller læserne kan have svært ved overhovedet at forstå, hvad artiklen siger.

Fagmandens sprog	Formidlerens sprog
Plenum	Forsamling
Akkommodation	Tilpasning
Agenda	Dagsorden

4. Objektive artikeltyper

Objektive artikeltyper er altid så neutrale som muligt og kommunikerer ikke nogen form for personlig mening. De er baseret på fakta og interviews og har til formål at oplyse læserne om et bestemt emne eller hændelse.

Interview

Det kan være et formmæssigt greb at skrive sin artikel som et interview. Her gengives journalistens spørgsmål og kildens svar relativt direkte. Dog bør man sørge for at skrive gentagelser og talesprog som ”øh” væk, så teksten bliver klar og skarp. Man bør være særligt opmærksom på at stille åbne hv-spørgsmål, da man i dette format ikke har meget andet end selve interviewet – der skal derfor være godt med kød på svarene.

Nyhedsartikel

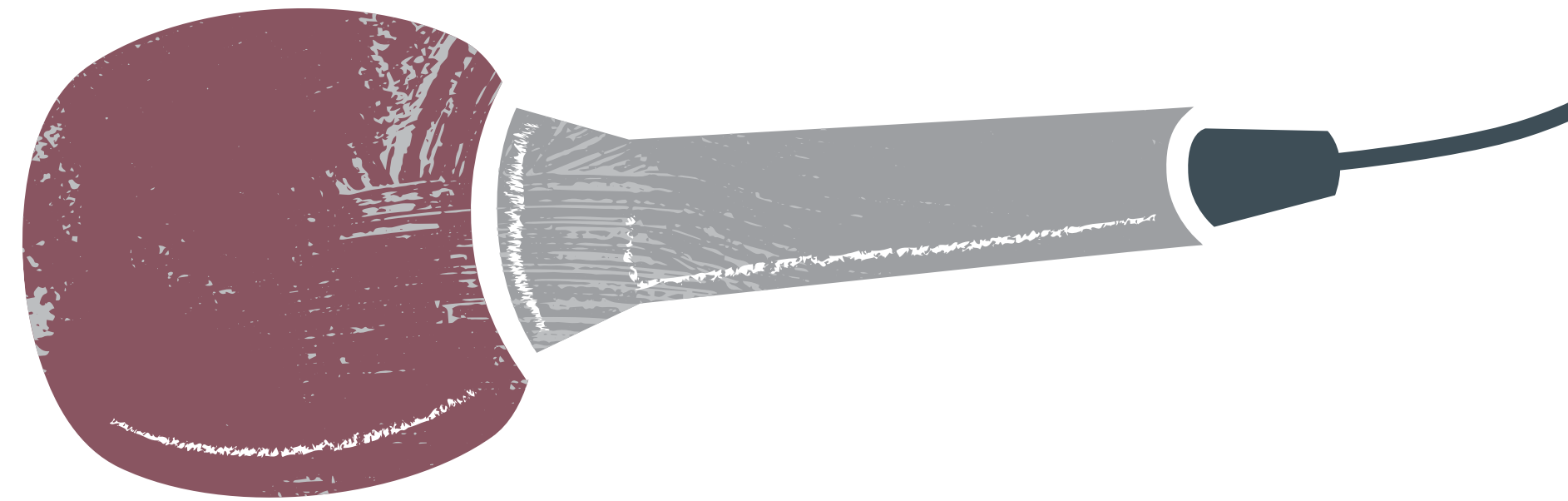
En nyhedsartikel fortæller noget nyt til læserne om aktuelle spørgsmål. Nyhedsartiklen skal ikke fortælle, hvad journalisten mener, men hvad andre mener. Den bygger derfor på fakta og citater fra kilder, der bekræfter nyheden eller har en holdning til den. Hvis der indgår kritik fra en kilde, skal modparten have mulighed for at svare på kritikken.

Note

En note er en helt kort nyhedsartikel, som giver læseren de vigtigste informationer om en nyhed i få sætninger. Den bruges ofte til at gengive nyheder fra andre medier. Noten bygger på fakta og indeholder ikke citater.

Reportage

En reportage er en beretning fra virkeligheden, hvor journalisten selv har været til stede. Den beskriver stemninger, lyd og duft. Ofte vil der være et handlingsforløb og fremdrift i historien. Den rummer typisk journalistens møde med mennesker i historien og omfatter også citater fra, eller gengivelse af samtaler med, andre personer. Journalisten skal være observatør, og bør ikke påvirke begivenhedernes gang.

Baggrundsartikel

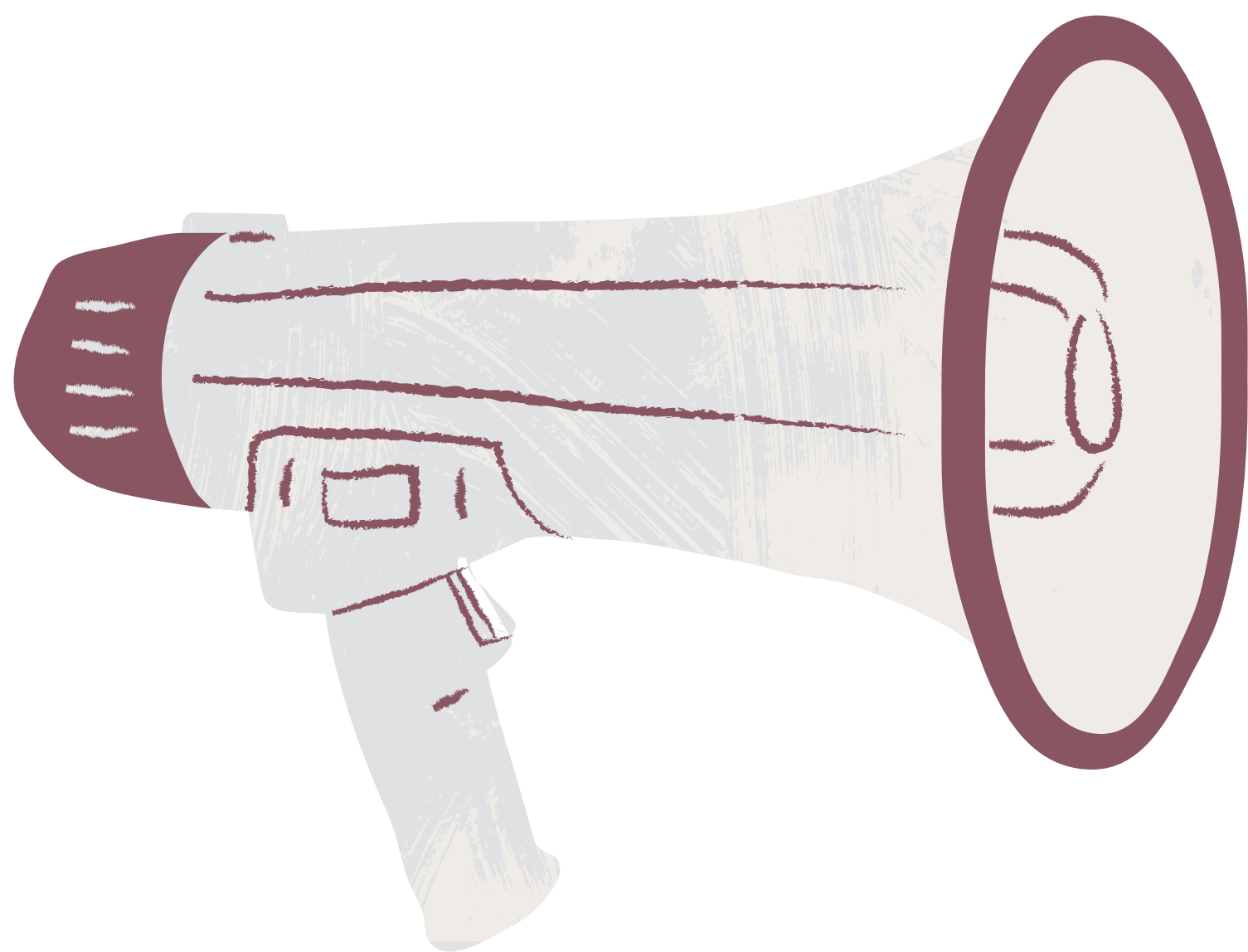
En baggrundsartikel er mere dybdegående end den klassiske nyhedshistorie. Den søger at finde svar på hvorfor noget er sket og ikke bare at eller hvordan noget er sket. Den kræver derfor både mere plads og en større viden om det givne emne. Ofte bruges ekspertkilder, statistisk materiale og illustrationer. Baggrundsartiklen er et godt supplement til nyhedsartiklen, og skal gerne gøre det lettere at forstå aktuelle begivenheder i historiske eller sociale kontekster.

Portræt

Et portræt beskriver en persons liv og virke, og giver læseren mulighed for at blive klogere på personens private og professionelle liv. Portrættet bygger på interviews med personen selv eller med personens omgangskreds og familie. I portrættet fokuserer man på en persons liv og karakteristika, hvor man i et klassisk interview typisk fokuserer på personens syn på eller oplevelser af udvalgte emner eller begivenheder.

Feature

En feature undersøger et emne i lidt bredere forstand. Ofte vil den være opbygget med en blanding af reportageelementer og fakta. Featuren kan bruges til at åbne et emne op, og gå nysgerrigt til et fænomen eller bestemte personer.

4. Subjektive artikeltyper

Subjektive artikeltyper kommunikerer en form for personlig mening eller holdning til et emne eller hændelse. Det kan fx være chefredaktøren, som kommer med sin mening, eller det kan være Jyllands-Postens læsere som debatterer i avisen.

Anmeldelse

En anmeldelse er en personlig, men faglig, vurdering af bøger, film, musik, teater og sport. Anmeldere kommer med en beskrivelse og en vurdering, der er baseret på deres personlige oplevelse. Men det er ikke nok blot at give udtryk for sin egen smag. En anmelder skal også vide noget om det, der anmeldes, og komme med gode argumenter for, hvorfor det anmeldte er velfungerende eller dårligt. Det er vigtigt, at anmelderen ikke har en særlig interesse i det, der anmeldes, så læseren kan være sikker på, at anmeldelsen ikke er en reklame.

Læserbrev

Læserbreve skrives af avisens læsere. De er oftest reaktioner på nyheder og er altid udtryk for skribentens personlige holdning til mennesker, meninger, begivenheder, sport, politik, økonomi, sociale spørgsmål, kultur, tv eller andet. De er gerne levende, skarpe og sjove. Avisen foretrækker typisk flere korte læserbreve frem for få lange.

Leder

Lederen formidler på kort plads avisens officielle holdning til aktuelle emner og spørgsmål: Politik, sociale spørgsmål, kultur og økonomi. Det er ofte skrevet meget skarpt, gerne provokerende, debatskabende eller satirisk.

Kommentar

En kommentar formidler en personlig holdning til et emne og skrives både af avisens læsere og af faste kommentatorer, der er udvalgt på baggrund af deres faglige viden eller markante holdninger til et givent emne. Det skal være klart, hvilket spørgsmål kommentatoren forholder sig til, og hvorfor vedkommende har sit synspunkt. Kommentaren skal rumme en klar beskrivelse af problem, årsag, virkning og konsekvens, og den skal helst være stramt skrevet.

Klumme

En klumme er en bestemt form for kommentar. Den er personlig, og vil ofte være udtryk for et sjovt, provokerende eller debatskabende syn på et givent emne. Den er ofte skrevet af en i forvejen kendt person, for eksempel en fast klummeskribent eller offentlig person. Klummen er ikke nødvendigvis relateret til et aktuelt emne, men kan sagtens handle om et helt almindeligt hverdagsfænomen.

Voxpop

Spørg folket. Det kan der komme spændende og forskellige kommentarer ud af. Aviserne kalder det voxpop, 'folkets stemme'. Her spørger man forskellige almindelige mennesker på gaden om deres holdning til en aktuel sag. Det giver mulighed for at vise nogle forskellige holdninger til samme spørgsmål, og det bidrager med en levende side i avisen.

5. Ekstra Bladet: elementer

Rubrik

Byline

Citat

Mellemrubrik

Brødtekst

Faktaboks

Underrubrik

Note

Billede

Fotokreditering

Brødtekstbillede

Billedtekst

28 | Ekstra Bladet
SØNDAG 16. JUNI 2018

FATTIGT KVINDESYN

PROTEST: Kvinderne gik på gaden i rige Schweiz

HEINE HJENSEN

Den rigdom, som Schweiz er kendt for, kommer ikke hele samfundet til gode. Det fik fredag tusindvis af kvinder til at gå på gaden og forlange ligestilling.

Og det er netop landets kvinder, der ifølge de protesterende lider under et patriarkalsk og meget fattigt kvindesyn.

Der er en lang linje af kvinder, der har kæmpet for os

Således arbejder mange kvinder ulønnet i hjemmet, mens deres mænd scorer kassen i deres højt betalte jobs. Det gør kvinderne sårbar senere i livet, hvis mændene dropper dem for 'en nyere model'.

Tilbagestående land

Vold mod kvinder i hjemmet er også meget højt i alpelandet, hvilket fører til, at en kvinde hver anden uge dør af volden, skriver New York Times.

Der er en lang linje af kvinder, der har kæmpet for os.

Og der ligger en stor opgave foran os, siger en af demonstranterne, den 43-årige Rahel Lüthy til avisen.

Landet er da også ganske tilbagestående, når det gælder ligestilling. Således fik kvinderne først stemme- og valgret til landsdækkende valg i 1971. Samme ret

fik danske kvinder allerede i 1915.

Fæst i 1985 fik kvinder ret til at åbne deres egen bankkonto. Eller at tage et arbejde uden at få lov af deres mand.

Vi har meget sent ligestillet kønnene, erkender Adèle Thorens fra landets grønne parti.

Tingene går ikke hurtigt i Schweiz. Men tiden er kommet til en forandring.

Patriarkat skal smadres

Under fredagens demonstrationer, der også var en landsdækkende strejke, havde tusindvis af kvinder taget farvestrålende tøj på for at markere, at de ikke længere vil finde sig i at blive overset.

Vi skal kæmpe for ligestem, en fair deling af arbejdet med børn, ret til abort og ingen tolerance over for vold i hjemmet, siger Rahel Lüthy.

Også skal vi smadre patriarkatet, mener hun.

Ifølge kvindeforskeren Christa Bingham skal der ske en markant ændring af samfundet i Schweiz, fordi kvindernes problemer er tæt knyttet til den måde, det er opbygget på.

Ingen fremtidssikring

Således udfører kvinderne fortsat hovedparten af arbejdet i hjemmene og har ingen forsikring eller pensionsordning til at fremtidssikre sig med.

Men trods den folkelige bevægelse, der fredag indtog gaderne, kan kampen blive hård at vinde. Særligt fordi landets højreorienterede partier kæmper imod kvindesøsttighederne.

De siger, at kvinderne skal blive i deres hjem, hvor de kan vaske tøj, lave mad og passe børnene, forklarer Christa Bingham til New York Times.

De mener, at så fungerer samfundet meget bedre.

Det får dog ikke kvinderne til at give op, og flere strejker og demonstrationer er i vente.

Vi har fået nok, siger

Fredag gik tusindvis af kvinder på gaden i Schweiz i protest mod landets manglende ligestilling og den stigende vold mod kvinder i hjemmet.

FOTO: STEFAN WERMUTH/RITZAU SCANPIX

Adèle Thorens fra det grønne parti.

Og strejker kan gøre vores vrede synlig og på den måde presse politikerne.

Ligestilling er godt for økonomien, mener hun.

heine@eb.dk

Nok er nok

Her ses Richard Ratcliffe på mors dag 31. marts foran den franske ambassade i London. FOTO: SIMON DANSON/RITZAU SCANPIX

Udskyder lov efter protest

De folkelige bevægelser i Hong Kong har vundet den første, men meget svage sejr over planerne om at indføre en

der kan sende politiske modstandere til Kina.

Hong Kongs øverste politiske leder, Carrie Lam, har netop suspenderet lovforslaget. Men det frygtes, at Lam, der er dybt i loommen på det kinesiske styre, snart forsøger igen.

Ville myrde præsidenten

En forsøg på at dræbe Brasiliens præsident, Jair Bolsonaro, er nu endt med en frikendelse af attentatmanden.

Drabsforsøget skete under et valg i september sidste år, hvor Bolsonaro pludselig blev stukket i maven og alvorligt såret.

Gerningsmanden er dog mentalt syg og ikke ansvarlig for sin gerning.

FOTO: RITZAU SCANPIX

7 personer har mistet livet på et hotel i det vestlige Indien under rengøringen af stedets septiktank. Fire af de døde var nyet ansatte, mens resten er hotellets ansatte, der forsøgte at hjælpe.

Kritik af Israel koster jobbet

Direktøren for det jødiske museum i Berlin, Peter Schäfer, trådte i denne uge tilbage fra sin post efter voldsom kritik for et tweet.

I sit opslag støttede Schäfer en større gruppe af jødiske og israelske lærde i deres kritik af Israel og dets politik over for mindretallet i Palæstina, hvilket han også har skrevet tidligere.

5. Jyllands-Posten: elementer

18 Onsdag den 29. maj 2019

Jyllands-Posten

International

Nyhedsredaktør: Henrik Thomsen – international@jpdk

Korrespondenter:
Bangkok, Berlin, Bruxelles,
Kairo, London, Paris,
San Francisco, Singapore,
Tokyo, Washington

Vestager: Opbakning betyder meget

Bruxelles: Flere stats- og regeringschefer udtaler fuld støtte til den danske konkurrencekommissær, Margrethe Vestager, som kandidat til posten som formand for EU-Kommissionen. Da Vestager tirsdag i Bruxelles ankom til et liberalt møde for et EU-topmøde om fordeling af toposter, hæftede hun sig ved støtten fra den danske statsminister: »Jeg er meget glad for det, som Lars (Løkke Rasmussen, red.) har sagt i dag. Det betyder meget, og jeg tror også, at det betyder meget uden for Danmarks grænser, at man kan høre, at der er en opbakning.« Umiddelbart inden Margrethe Vestager ankom til formødet i palæet Egmont i det centrale Bruxelles, sagde Luxembourg-bourgs premierminister, Xavier Bettel, at »vi i Vestager har en stærk kandidat«. /ritzau/

Labour skal undersøges for antisemitisme

Storbritannien: En britisk ligestillingskommission skæbnede tirsdag en officiel undersøgelse af arbejderpartiet Labour, der mistænkes for antisemitisme. Det foreslås, at undersøgelsen på kommissionens hjemmeside »Kommissionen for Ligestilling og Menneskerettigheder« i næste uge offentliggøres. En officiel undersøgelse af, om Labour på ulovlig vis har diskrimineret, chikaneret eller forfulgt folk, fordi de er jøder. Labour har tidligere været beskyldt for antisemitisme gennem mere end to år, skriver nyhedsbureauet Reuters. Partiet afviser anklagerne. /anaw/

Sydney indfører vandrestriktion efter tørke

Australien: Vandreserverne har nået et alarmende punkt efter længere tids tørke, og derfor skal borgerne i Australiens største by, Sydney, for første gang i 10 år, spare på vandet fra den 1. juni. Restriktionerne gælder også indbyggere i Blue Mountains og Illawarra-regionen. Det skriver avisen The Sydney Morning Herald. Restriktionerne går på, at man ikke må vande sin have mellem kl. 10 og 16. /anaw/

”Ved Gud, deres slogans har snydt os. Jeg sværger, vi har været 100 pct. ærlige over for dem.

Muhammad Hamdan Dagalo,
militærrådets vicepræsident
– om protestbevægelsen

Tusindvis af ansatte fra både den offentlige og den private sektor i Sudan olt tirsdag i strejke for at lægge pres på det regerende militærråd. Militærrådet og protestbevægelsen slås om magtfordelingen i et nyt Øverste Råd, som skal lede Sudan i overgangsperioden til civil styre. Foto: Asia af Shady/AFP

To dages generalstrejke skal øge presset på Sudans militærjunta

Sudans protestbevægelse har indledt to dages strejke for at presse militærrådet til at overdrage magten til et civil styre. Islamisterne bakker op om militærrådet.

EVA PLESNER
Jyllands-Postens korrespondent
eva.plesner@jp.dk

KAIRO

Tusindvis af passagerer i Khartoums lufthavn og i hovedstadens busterminaler strandede tirsdag morgen, da en to dage lang landsdækkende strejke organiseret af Sudans protestbevægelse gik i gang.

Læger, advokater, farmaceuter, ingeniører, bankfolk og mange offentligt ansatte deltager i strejken, som har lukket store dele af sundhedsvæsenet, bankvæsenet og transportsektoren ned.

Strejken er protestbevægelsens forsøg på at tvinge militærrådet, som afsatte præsident Omar al-Bashir i begyndelsen af april, tilbage til forhandlingerne om magtfordelingen i landets kommende øverste ledelse.

Efter ugelange tovtrekke-

rier var partierne ellers nået til enighed om en treårig overgangsperiode til et demokratisk styre. Men forhandlingerne brød sammen i sidste uge på grund af uenighed om sammensætningen af Det Øverste Råd, som skal have den præsidentielle magt i Sudan i overgangsperioden og bane vej for demokratiske valg.

Militæret kræver, at formandskabet samt et flertal af pladserne i Det Øverste Råd bliver besat med militærfolk. Protestbevægelsen kræver et flertal af civile og en civil formand.

Trusler om valg i utide

Militærrådets vicepræsident, generallejtant Mohamed Hamdan Dagalo, som går under øgenavnet Hemedti, forsikrede mandag, at militærrådet er indstillet på en hurtig magtoverdragelse.

Han anklagede imidlertid protestbevægelsen for ikke at være villig til at dele magten og for at ville lænse militæret til en ren ceremoniel rolle.

»Ved Gud, deres slogans har snydt os. Jeg sværger, vi har været 100 pct. ærlige over for dem. Det sergimindt, at vi ved Gud den almægtige kun vil overdrage landet til sikre hænder,« udtalte Hemedti mandag til en ramadanfejring med politiledelsen.

Militærrådet har truet med at udskrive valg i utide, hvis dødvandet fortsætter. Men protestbevægelsen mener ikke, at Sudan er klar til nationale valg endnu, bl.a. fordi der stadig er væbnede konflikter i flere af landets stater, hvor hundredtusindvis af internt fordrevne ikke vil være i stand til at stemme.

Desuden kræver de ændringer i forfatningen. Hvis militærrådet ikke vender tilbage til forhandlingsbordet, vil protestbevægelsen optræppe strejkerne og den civile uhyldighed.

Det største af de gamle oppositionspartier, det islamistiske Umma-parti, er imod strejken. Ligesom Sudans øvrige islamistiske partier holder Umma-partiet sig på siden, da protesterne imod al-Bashir brød ud i december sidste år.

»Først længe efter, da oprøret for alvor havde fået fodfæste, sluttede det sig som det eneste islamistiske parti til protestbevægelsen.

Andre islamistiske gruppe-ringer og partier har efter sammenbruddet i forhandlingerne meldt sig på militærråds side – fordi de anser militæret som den bedste garant for at fastholde sharia-lov i Sudan.

OPRØRET I SUDAN

Oprøret brød ud i december sidste år i det nordlige Sudan i protest over en tredobling af brødpriiserne.

Det bredte sig hurtigt til resten af landet med krav om præsident Omar al-Bashirs afgang.

Den 6. april begyndte demonstranterne en sit-in foran militærets hovedkvarter for at presse militæret til at afsætte al-Bashir.

Fem dage senere, den 11. april, blev præsidenten og flere af hans topolk arresteret, og et militærråd tog magten.

Siden har militærrådet modsat sig demonstranternes krav om, at de overuldrer magten til et civil styre.

Oprøret har kostet mindst 50 dræbte.

Tusindvis af demonstranter camperer fortsat uden for militærets hovedkvarter i Khartoum.

Sharia-loven blev indført, efter at Omar al-Bashir med støtte fra islamisterne kom til magten i 1989 ved et militærkup, og konservative prædikanter opfordrer nu til modstand mod udsigten til et sekulært styre.

Rød klud

Islamisterne har i de seneste dage afholdt demonstrationer i Khartoum og i andre områder, at de vil afvise enhver plan for overgang til civil styre, der ikke indeholder sharia.

Lederne af protestbevægelsen har hidtil undgået spørgsmålet om, hvorvidt sharia-loven skal have plads i et fremtidigt Sudan. Men presset fra gaden er, at man vil af med alliancen mellem islamisterne og »krigsforbrydere« fra Darfur, det vil sige militærrådets ledelse.

Rådets vicepræsident, Hemedti, og præsident Abdel Fatah al-Burhan rejste under forhandlingsammenbruddet på officielle besøg til Egypten, Emiraterne og Saudi-Arabien, hvis regenter alle sætter dem.

Her fik de foretræde, som om de allerede var Sudans legitime øverste ledelse. Det har virket som endnu en rød klud på protestbevægelsen, som nu synes besluttet på at sætte hårdt mod hårdt.

Citat

Billede

Billedtekst

Fotokreditering

Faktaboks

Brødtekst

5. Artikkels elementer

Rubrik	
Hvad er det?	Hvordan gør man?
Artiklens overskrift og blikfang. Den skal på få ord fortælle, hvad artiklen handler om.	Skal dække artiklens indhold og vække læserens interesse. Sørg for at rubrikken passer til artiklens indhold.

Underrubrik	
Hvad er det?	Hvordan gør man?
Underrubrikken uddyber artiklens rubrik og tilføjer yderligere information. Men den er stadig meget fokuseret og kort.	Skal supplere rubrikken ved at udbygge beskrivelsen af artiklen. Den er en del af artiklens udstyr og en vigtig indgang for læseren.

Brødtekst	
Hvad er det?	Hvordan gør man?
Brødteksten er selve artiklen. Det er vigtigt, du kan holde på læserne. Derfor skal artiklen i begyndelsen helst vække interesse med noget nyt, noget levende eller noget konfliktfyldt.	Skrives så den passer til den artikeltype, man vælger. Kort eller lang. Nyhed eller feature. Det er i teksten, at historien fortælles. Brødtekstens indledning må ikke være en gentagelse af rubrik og underrubrik, men skal slå artiklens tone klart an med en fængende start, der giver læseren lyst til at læse videre.

Byline	
Hvad er det?	Hvordan gør man?
Navnet på den, der har skrevet artiklen.	Journalisten skriver altid sit navn på de artikler, som han eller hun har skrevet. Den eneste artikel i avisen, der ikke har en byline er lederen, fordi den er udtryk for avisens officielle holdning.

Citat	
Hvad er det?	Hvordan gør man?
Angiver en udtalelse: Noget, som en kilde har sagt til journalisten.	Et citat omslutes af anførselstegn for at angive, at det er noget, som nogen har sagt. Det skal fremgå, hvem der er afsender af citatet. Derfor afslutter man et citat med "siger...". Et citat kan også fremhæves i teksten som blikfang.

Mellemrubrik	
Hvad er det?	Hvordan gør man?
En slags underoverskrifter, der opdeler artiklerne i afsnit.	Skrives som et oplæg til tekstens næste afsnit, så læseren kan orientere sig om, hvad de følgende afsnit handler om. Det kan være et kort uddrag fra teksten, men må ikke fylde mere end én linje.

Faktaboks	
Hvad er det?	Hvordan gør man?
Indeholder informationer som supplerer indholdet i brødteksten.	Hvis man har informationer, som ikke er en del af artiklen, såsom tal eller baggrund om emnet, kan man skrive det i en faktaboks, der indsættes i teksten.

Billede	
Hvad er det?	Hvordan gør man?
Viser et eksempel på det, som artiklen handler om.	De bedste billeder er aktuelle billeder af personer og aktiviteter, der direkte har med artiklens indhold at gøre. For mange læsere er billedet det første, de lægger mærke til, når de ser en avisside. Man kan også lave illustrationer i hånden og scanne dem ind, eller lave grafik på computeren.

Billedtekst	
Hvad er det?	Hvordan gør man?
Ved siden af billedet skal der være nogle ord om det. Skriv en sætning, der relaterer sig til artiklen eller uddyber det, der sker på billedet. For eksempel: Hvem, hvad og hvor.	Et billede skal altid have en lille tekst, der fortæller, hvad der foregår på billedet, og hvem der optræder på billedet.

Fotokreditering	
Hvad er det?	Hvordan gør man?
Navnet på den fotograf, der har taget billedet.	Skriv fotografens for- og efternavn.

6. Idé

Det kan være svært at få en god idé til sin historie. Heldigvis er der meget man kan gøre. Herunder har vi samlet tre indgangsvinkler til den gode idé og nogle tips og tricks.

Kom ud af klasselokalet

Man kan – desværre – ikke altid sætte sig ned og få øje på den gode historie med det samme. Derfor er det en god idé at følge med i nyhederne: Læs avisen, se nyheder eller tjek nyhedskanaler på TikTok.

> Kom ud af klasselokalet. Tag på museum, gå en tur i byen eller tag hjem til din farmor – er der noget, du ikke har tænkt over før?

> Tag en runde på skolen: Står der noget, du undrer dig over på SFO’ens opslagstavle? Har skolepatruljen oplevet noget opsigtsvækkende? Er der noget, du er uenig i eller glad for? Måske virker det fjollet, men nogle gange kommer de gode idéer, når vi gør noget, vi ikke plejer eller når vi er særligt opmærksomme på vores omgivelser.

> Tal med dine klassekammerater om dine overvejelser. Uanset hvor langt du er, bemærker andre næsten altid noget, man ikke selv havde tænkt over. Derfor bliver man for det meste klogere, hvis man taler med andre.

Hvad undrer du dig over?

Undren er et vigtigt redskab, når man skal finde sin historie. Tag udgangspunkt i ting, der tages for givet i hverdagen og overvej, om det kunne det være anderledes?

Eksempel 1: Undervisning i folkeskolen:

Hvorfor varer en skoleuge 5 dage? Er der for mange timer? For få? Hvilke konsekvenser har det for indlæring? Fritid? Udvikling? Hvad mener eksperterne? Hvad mener eleverne?

Eksempel 2: Bad efter idræt:

Hvorfor er det ikke alle, som går i bad efter idræt? Hvad betyder det for de elever, der undlader at bade? Handler det om vores syn på kroppen? Handler det om badeforholdene? Er det et problem på jeres skole? Er der statistik om, hvor mange der går i bad på landsplan?

Hvad synes du er spændende?

Er der et bestemt emne, du synes er særligt spændende, eller som du gerne vil lære mere om? Så tag udgangspunkt i det. Det er altid sjovere at skrive en historie, hvis man selv synes den er spændende – måske du har en særlig interesse eller viden, du kan inddrage?

Hvis du interesserer dig for fodbold, kan du orientere dig i, om der er nogle interessante nyheder, der kan hjælpe dig i gang. Det kan være alle slags nyheder, uanset om det handler om det lokale U16-hold, Champions League eller nye regler for brug af kunstgræs.

Hvad siger eksperterne?

Troværdighed er vigtig for journalister. Derfor er det vigtigt, at man kan argumentere for de påstande, der bringes i artiklen. Det kan man for eksempel gøre ved at inddrage statistik, der understøtter artiklens påstande eller tale med ekspertkilder. Ekspertkilder er kilder, som ved meget om emnet, for eksempel forskere.

Nogle gange kan man også finde sin historie i publikationer fra troværdige organisationer.

Hvis man for eksempel vil skrive en artikel om mistrivsel blandt børn og unge, kan man finde inspiration i rapporter og publikationer udgivet af organisationer, der beskæftiger sig med emnet. Det kunne være Børns Vilkår, VIVE eller Red Barnet.

Hvis man leder efter en specifik statistik, kan man søge i undersøgelser lavet af Danmarks Statistik på www.statistikbanken.dk

7. Redaktionsmødet

Redaktionsmøder handler om at finde ud af, hvilke historier man gerne vil have i avisen. Hver redaktion holder sit eget redaktionsmøde – indland, udland, kultur, sport, debat osv.

Dagsorden for redaktionsmødet

- > Lad alle efter tur sige, hvad de foreslår, at deres redaktion skal arbejde med.
- > Fordel roller: Hvem skal skrive, hvem skal fotografere, hvem skal designe og hvem skal være redaktør på redaktionen?
- > Tag en runde: Lad hver enkelt fortælle, hvilken historie vedkommende gerne vil arbejde på. Tal om ideerne. Snak om, hvem det kan være en god idé at interviewe til de enkelte historier.
- > Aftal en deadline: Bestem hvornår historier og fotografier skal være færdige, så redaktørerne kan redigere dem, og så layouterne kan sætte siderne flot op.

Efter redaktionsmødet

- > Journalister, fotografer og tegnere går i gang.
- > Alle redaktørerne mødes og aftaler:
 - Fordelingen af sider
 - Rækkefølge af redaktionerne og siderne i avisen – hvad kommer først, og hvad skal stå på forsiden og på bagsiden?
- > Redaktørerne giver bagefter besked til alle journalister, fotografer og tegnere om deadline – hvornår skal de aflevere, og hvor meget plads får de i avisen.

Nyt redaktionsmøde hver morgen

Hver morgen mødes de enkelte redaktioner for at tale om, hvor langt journalister, fotografer og tegnere er kommet. På Politiken varer mødet højst en halv time.

Ved deadline

- > Redaktører og designere skal være parate til at tage imod historier, fotografier og tegninger.
- > Historierne skal læses igennem. Kan de forstås? Skal noget skrives anderledes? Er de for korte eller for lange? Redaktøren må tale med journalisten bag hver enkelt historie.
- > Fotografier skal redigeres. Duer de til at vise det, redaktionen ønsker? Skal de beskæres? Skal der tages nye fotografier?
- > Tegninger skal også redigeres. Passer de til formålet? Bør noget tegnes på en anden måde?

8. Den gode vinkel

En artikels vinkel bruges til at stille skarpt på et udsnit af en sag eller hændelse. Vinklen kan også bruges til, at vise nye perspektiver i en sag, og kan på den måde give artiklen merværdi. En klar vinkel gør det lettere at til- og fravælge information, at udvælge og interviewe kilder samt at fange læseren.

Arbejdet hen imod vinklen

- > Hvor ligger den bedste historie for målgruppen i min idé og research?
- > Hvad har jeg af fakta, citater, billeder og sanseindtryk?

Sådan bygges vinklen op

- > En vinkel er altså en konkret påstand om virkeligheden formuleret i én sætning.
- > Fuldfør sætningen: "Jeg vil fortælle at..."
- > Bemærk: ikke "om...", men "at..."

På den måde bliver det mere konkret og enkelt, hvorimod der er risiko for en alt for bred vinkel, hvis man siger: "Jeg vil fortælle om".

> Tjek din vinkel med sætningen: "Det skal du vide, fordi..." Hvorfor er denne vinkel relevant for modtageren? Det kan være, historien italesætter en uretfærdighed en løsning på et problem eller indeholder ny information om et emne, der direkte eller indirekte berører modtageren.

Vis vinklen

- > Vinklen skal hurtigt fremgå af artiklen.
- > Det vigtigste først.
- > Vinklen er en slags varedeklaration.

Det er en god idé at finde sin vinkel, før man går i gang med at skrive sin artikel.

"Jeg vil fortælle at..."

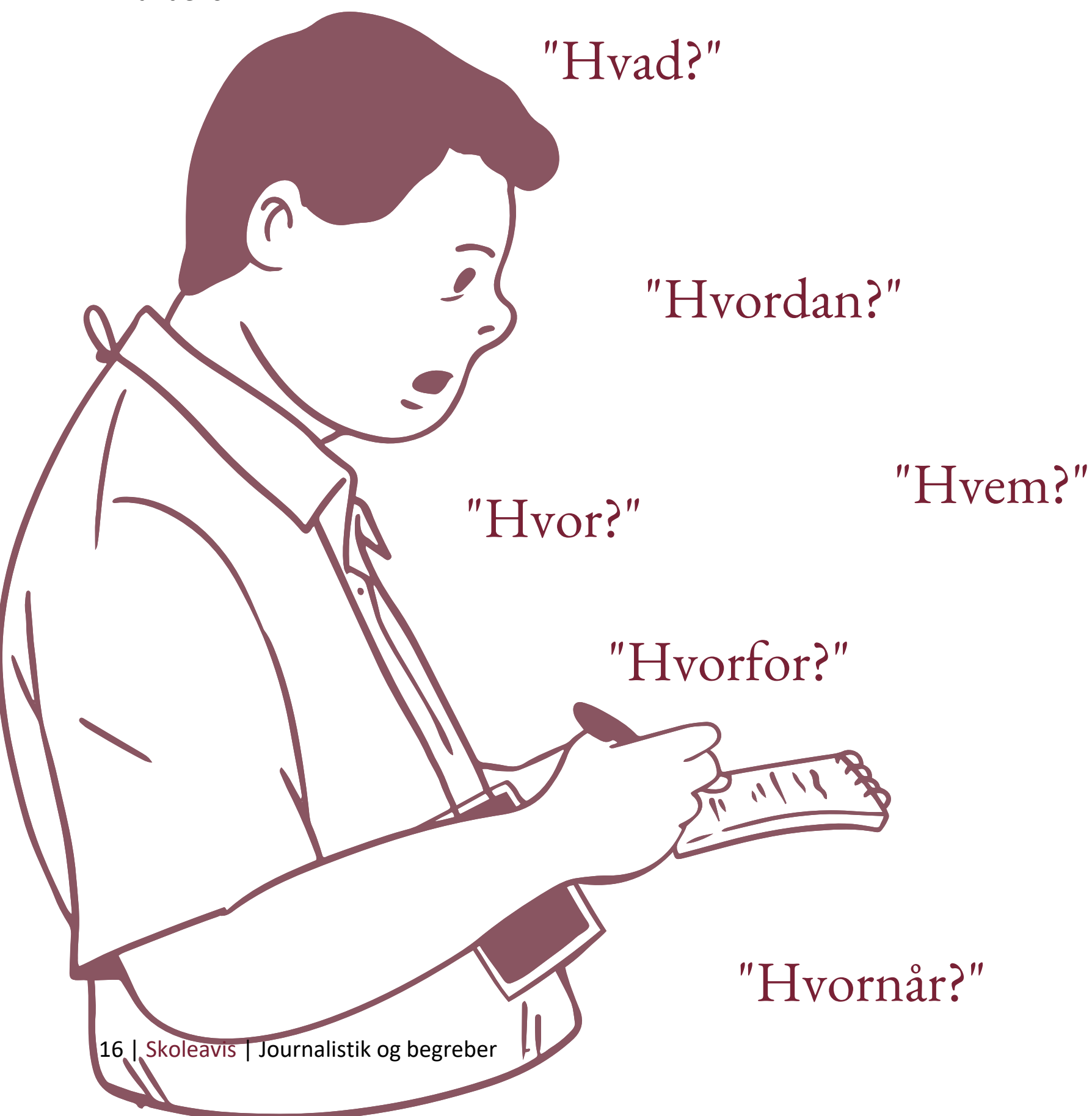
"...det skal du vide, fordi..."

9. Det gode interview

For at man som journalist kan skrive sin historie, skal man tale med en eller flere personer, der ved noget om emnet eller begivenheden. Det kan være fordi de selv har været involveret i begivenheden, er beslutningstagere eller fordi de er eksperter på emnet.

Interviewet kan laves fysisk, men det er også helt okay at ringe til sin kilde. Det kan være en fordel, hvis man er langt fra hinanden, bare skal bruge et kort interview eller skal have fat i en travl kilde. Det kan være en god idé at lave et videoopkald, så man kan se hinandens mimik.

Før interviewet

Vinkelsætning: Man bør overveje hvilken vinkel artiklen skal have, før man laver sit interview. På den måde ved man, hvad man skal spørge ind til.

Plan for interviewet: Man behøver ikke skrive alle spørgsmål ned, men man bør have en idé om, hvad man vil vide, hvad der er vigtigst og hvilken rækkefølge spørgsmålene skal stilles i. Der må gerne dukke nye spørgsmål op undervejs.

Punktlighed: Man sender et bedre signal til sin kilde ved at komme til tiden og have styr på sine ting. På den måde kommer man også mere selvsikkert fra start.

Under interviewet

Optag interviewet: Det er en god idé at optage sit interview. Det kan man gøre på de fleste telefoner, computere og tablets. På den måde misser man ikke gode citater og pointer, og man skal ikke koncentrere sig om, at skrive hele interviewet ned undervejs. Man skal altid huske at spørge sin interviewperson, om de er okay med at blive optaget.

Stil gode spørgsmål: Man skal i udgangspunktet stille åbne hv-spørgsmål: Hvem, hvad, hvor, hvorfor, hvordan, hvornår? Undgå lukkede ja/nej-spørgsmål og stil ét spørgsmål ad gangen.

Lyt efter: Man skal høre efter, hvad der bliver sagt. Bliver der svaret på det man spørger om? Særligt politikere og andre medievante personer kan være gode til at dreje interviewet hen på noget, som de gerne selv vil tale om. Her kan man gentage sit spørgsmål eller bede om at få svaret uddybet.

Pauser: Der må gerne være små tænkepauser undervejs. Man får bedre svar, hvis der er tid til, at kilden kan tænke sig om og reflektere over spørgsmålet.

10. Kilder

Som journalist er kilder uundværlige! Det er dem, som skaber og underbygger din historie.

Man må som journalist ikke opdigte personer eller oplysninger eller give udtryk for sine egne personlige holdninger. Derfor bruger man kilder, så læseren ved, at det, der står i artiklen, er sandt eller repræsenterer den virkelige verden.

Kilder har derfor to formål:

1. At dokumentere sandhedsværdien – journalisten har ikke selv fundet på historien.
2. At skabe en god fortælling – kilder hjælper med at skabe liv og nærhed i fortællingen.

Når I har låst jer fast på en historie og en vinkel, skal I ud og finde kilder, der kan underbygge jeres historie. Kilder kan enten være skriftlige eller mundtlige. De skriftlige kilder kan f.eks. være dokumenter, rapporter eller statistikker – men fælles for dem er, at de skal have en troværdig afsender.

Man opdeler mundtlige kilder, det vil sige dem, man interviewer, i tre forskellige typer: Ekspertkilder, partskilder og erfaringskilder.

Ekspertkilder

Normalt akademikere eller fagpersoner, der har høj faglig viden om et emne. Det er vigtigt, at kilden er troværdig, så fagligheden ikke kan drages i tvivl. En ekspertkilde skal vide, ikke mene.

Partskilder

Normalt politikere eller interesseorganisationer, der har "noget på spil" og har en holdning til et emne. Det er vigtigt, at modparten altid bliver hørt, hvis en partskilde udtrykker kritik.

Erfaringskilder

Normalt privatpersoner, der har personlig erfaring med det, som historien handler om. De skal udtale sig om noget, som de selv har oplevet.

11. Nyhedstrekanten

Nyhedstrekanten er en fortælleteknik der bruges, når journalisten skal skrive en nyhed. Avisens forsideartikel er næsten altid skrevet efter nyhedstrekanten.

> Rubrik og underrubrik fortæller helt skarpt nyhedens vinkel. Hvad er vinklen?

> Selve artiklen indledes med hovedkonklusionen og de vigtigste informationer i nyheden: Hvem, hvad, hvor?

> Dernæst uddybes artiklen med dokumentation (fx tal) eller en kilde (fx en ekspert), der bekræfter nyhedens indledende konklusion.

> Efterfølgende understøttes nyheden af mere detaljeret dokumentation.

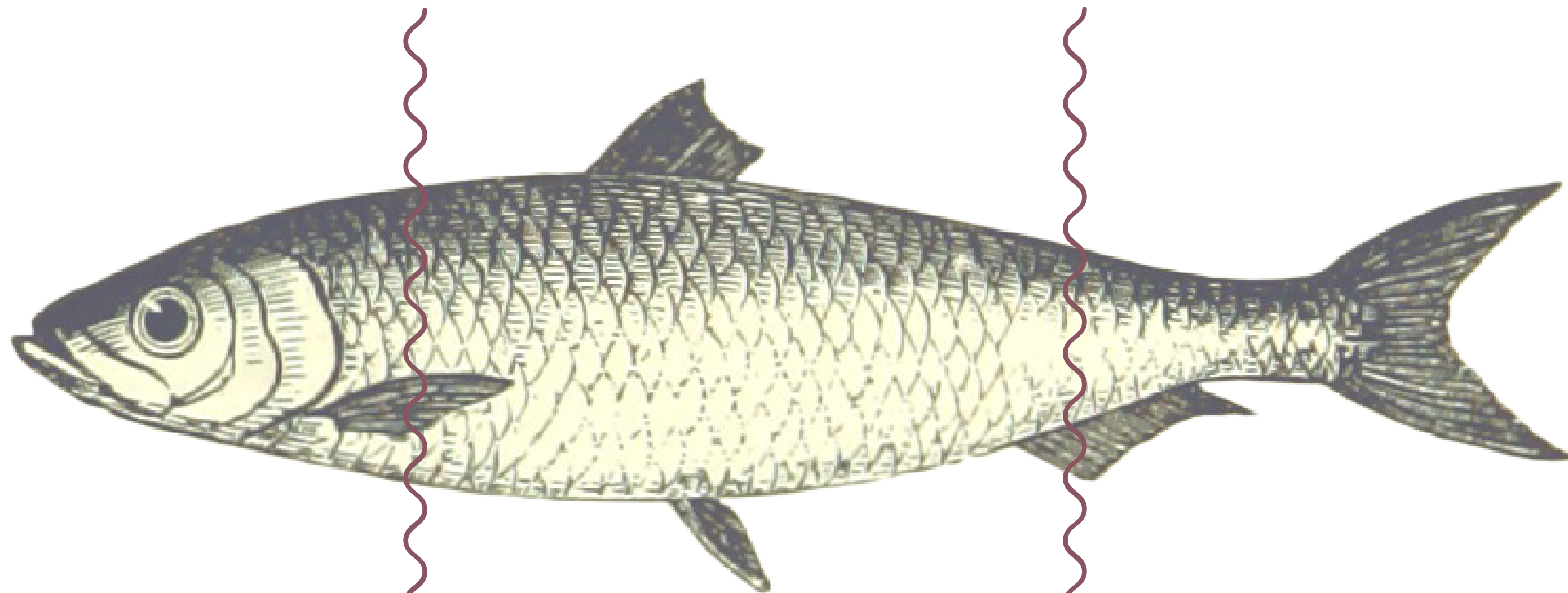
> Nyheden indeholder normalt også udtalelser fra de ansvarlige parter. Hvis en kilde udtaler sig kritisk, skal modparten altid have mulighed for at udtale sig.

Konklusion
Det vigtigste

Baggrund
Det vigtige og mindre vigtige

Detaljer
Det mindst
vigtige

12. Fiskemodellen

Krogen og hovedet

Rubrik og brødtekstens begyndelse.

Hovedet skal 'vise tænder', og krogen skal 'bide sig fast' i læserne, så de får lyst til at læse videre.

Kroppen

Brødtekstens midte.

Her skal der være 'kød på benene'. Der redegøres, forklares og dokumenteres grundigt.

Halen

Brødtekstens slutning.

Til sidst skal 'fisken' slå et svirp med halen med en pointe, der binder historien sammen.

13. Kommodemodellen

Kommodemodellen er god til features. Her er det vigtigt, at man hele tiden fastholder læseren ved at åbne for nye, overraskende og interessante informationer. Kommodemodellen bruges oftest til lange artikler på temaopslag eller i tillæg, fx i weekenden, hvor folk har god tid til at læse.

Den forløber sådan her:

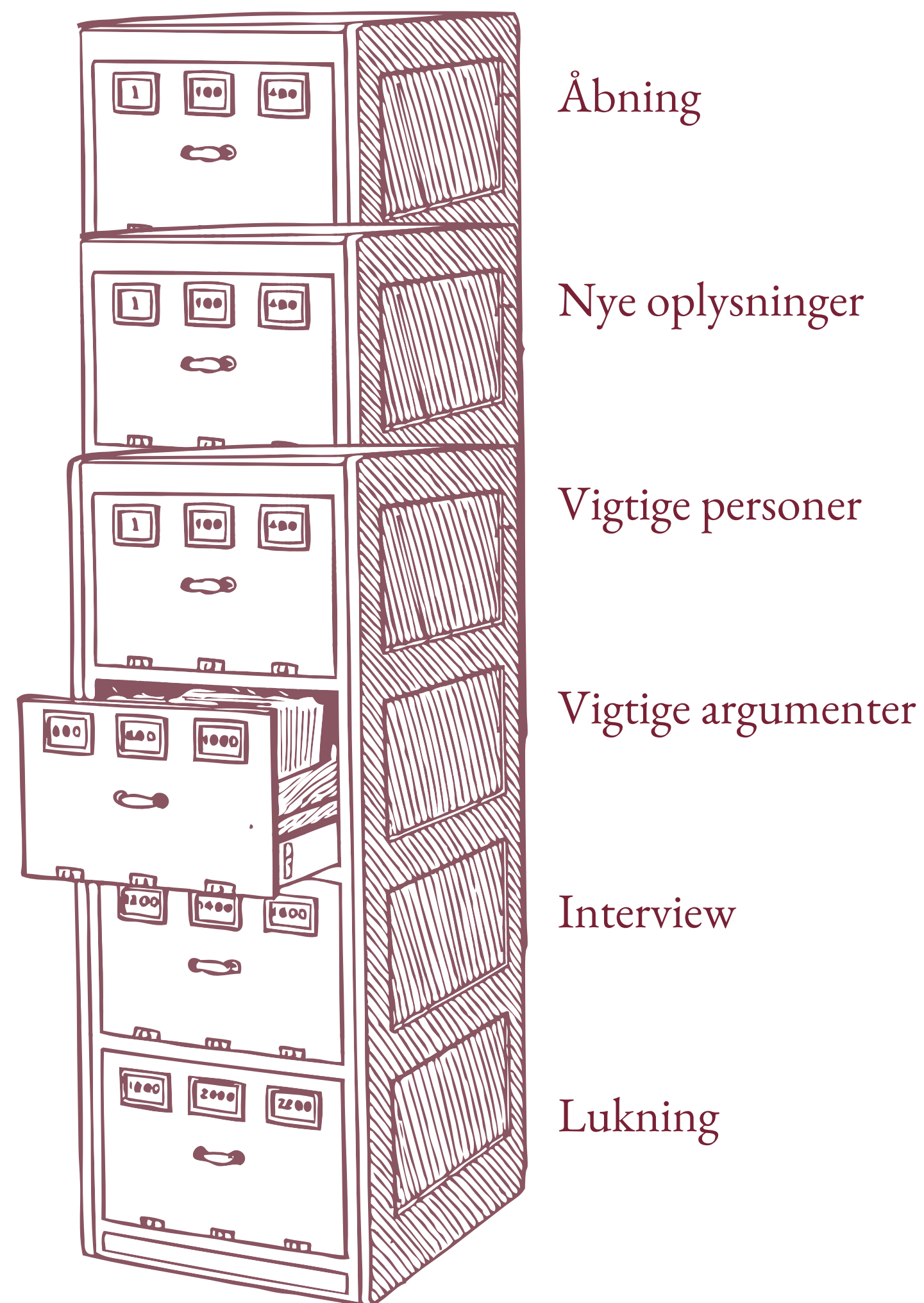
Åbning
Nye oplysninger
Vigtige personer
Vigtige argumenter
Interview
Lukning

> Hvert afsnit kan ligesom en skuffe indeholde nye virkemidler til at fange læserens interesse: Interviews, reportageelementer, fakta og dokumentation.

> Den øverste skuffe skal der være en ordentlig indledning, hvor journalisten sætter scenen og tonen for den videre fortælling.

> I den næste skuffe skal der være nye og overraskende oplysninger. Der skal også være en skuffe med vigtige personer for historien og en skuffe med vigtige argumenter gerne med forskellige vurderinger. Der skal være en skuffe med skarpe spørgsmål og svar (interview), og der skal være en skuffe med en elegant eller skarp afslutning.

> Man kan også sætte flere skuffer ind i sin kommode. Nogle vil sige, at der skal være noget sjovt i alle artikler. Andre vil sige, at der skal være varierede kilder, eller at der skal være noget levende reportage. Ideen er, at hvis artiklen har noget fra hver skuffe, har du husket det hele. Men du skal stadig huske at skrive de forskellige dele godt sammen, så det er nemt at læse hele artiklen.

14. Hey-you-see-so modellen

Denne model er særlig god at bruge i korte nyhedshistorier og reportager.

HEY

Overskriften der 'vækker' og fanger læserens opmærksomhed med et overraskende ord, budskab eller udsagn.

YOU

Ja, DIG! En underrubrik og indledning der viser, hvorfor det her har interesse eller betydning for læseren.

SEE

Viser og fortæller, hvilken betydning emnet her har for dit liv, samfundet, fremtiden: "...det skal du vide, fordi..."

SO

Det sensationelle eller nye perspektiver og løsninger, på det i artiklen behandlede problem, som overrasker eller fascinerer.

15. De fem nyhedskriterier

AKTUALITET

Aktualitet betyder, at noget sker lige nu eller er oppe i tiden. Journalistiske historier handler oftest om nye begivenheder, nye informationer eller en ny udvikling i en sag.

VÆSENTLIGHED

Journalistiske historier er væsentlige, når de har konsekvens eller betydning for mange mennesker.

KONFLIKT

Det sensationelle er det, som overrasker eller fascinerer.
Læserne skal kunne sætte sig ind i, hvad historien betyder "for mig".
Artiklen skal indeholde en konflikt.

SENSATION

Det sensationelle er det, som overrasker eller fascinerer.

IDENTIFIKATION

Læserne skal kunne sætte sig ind i, hvad historien betyder dem.

16. Presseetik

Der er pressefrihed i Danmark, derfor er der ikke nogen, der på forhånd bestemmer, hvad en avis må skrive.

Medierne i Danmark har valgt at være fælles om et sæt presseetiske regler, som handler om, hvordan journalister og medier bør opføre sig. Hvis medierne ikke overholder reglerne, kan sagen blive anmeldt til pressenævnet, der kan udtale kritik af det pågældende medie og for eksempel sige, at de skal bringe en undskyldning.

Medierne skal for eksempel tilstræbe...

- > At give korrekt og hurtig information.
- > At være kritiske overfor nyhedskilder – altså ikke æde hvad som helst råt.
- > At tjekke oplysninger og påstande, som kan være skadelige eller krænkende for nogen, der omtales. Folk skal også have mulighed for at svare på kritik, før de udsættes for kritikken i medierne.
- > Angreb og svar skal, hvor det "er rimeligt", bringes sammen. Det er altså ikke okay at kritisere nogen, uden at give den kritiserede part mulighed for at svare.

Medierne må ikke...

- > Hænge folks privatliv ud, hvis det ikke angår offentligheden.
- > Omtale selvmord eller selvmordsforsøg, hvis det ikke angår offentligheden.
- > Sammenblande journalistik og annoncer.
- > Bruge hemmelige optagelser, medmindre den "samfundsmæssige interesse" "overstiger den enkeltes krav på beskyttelse".
- > Skrive at en person er et svin, en psykopat eller løgner, medmindre man kan dokumentere det i en retssag.
- > Skrive racistiske udtalelser.
- > Skrive at en person har begået noget kriminelt, medmindre personen er dømt for det. Men hvis en person er sigtet for at have begået noget kriminelt, må man gerne skrive det.

I Jyllands-Postens etiske retningslinjer står bl.a.:

- > At journalistikken er uafhængig af politiske, organisatoriske og økonomiske interesser.
- > At journalisten forpligter sig til at søge alle oplysninger og til at holde sig kritisk overfor alle.
- > At journalisterne ikke lyver eller udgiver sig for at være noget, de ikke er.
- > Hvis vi har bragt urigtige oplysninger, retter vi dem så hurtigt som muligt med en beklagelse i avisen.
- > Der skal være respekt for menneskers identitet, privatliv, race, nationalitet og livssyn.

17. Krav til tryk

Når klassens avis skal godkendes til tryk, er der nogle ting, der skal være i orden. Skoleafdelingen i JP/Politikens Hus gennemgår avisen, og hvis den ikke lever op til de krav, vi stiller, ringer vi eller sender en mail, hvor vi forklarer, hvad der skal rettes.

Vores tre krav til avisen er:

1. Korrekt fotokreditering

Når I bruger et billede i avisen, skal I tilføje en billedtekst og en fotokreditering. Er billedet ikke et, I selv har taget, skal I sørge for at få fotografens tilladelse til at bruge billedet og navngive ham/hende under billedet. Det er nemlig vigtigt at kreditere et billede til sin ophavsmand.

Hvis man glemmer at gøre det eller krediterer et billede forkert, kan billedets fotograf kræve betaling for den manglende kreditering. Der er nemlig altid en fotograf til et billede, og det er derfor ikke nok at kreditere 'Google' eller en URL-adresse.

Henter I fotos i Ritzau Scanpix føres fotokrediteringen direkte over i Newsdesk. Aviser med fejlagtig fotokreditering vil blive sendt tilbage til den ansvarlige lærer. Når fotokrediteringen er rettet, kan du sende avisen ind igen.

2. Ingen fake news

I må ikke skrive falske historier om virkelige personer eller begivenheder. Ligesom en rigtig avis, bliver jeres aviser udgivet. Som journalister har I en forpligtigelse til at komme så tæt på sandheden som overhovedet muligt. I nogle tilfælde kan vi acceptere en fiktiv fortælling, hvis denne ikke omhandler rigtige personer eller begivenheder, såfremt det fremgår TYDELIGT.

3. Ingen reklamer

Der må ikke bringes nogle former for annoncer eller reklamer i jeres avis. Dette er både gældende for rigtige annoncer, produceret af eller for virksomheder, og for annoncer for fiktive produkter. Der må derfor selvfølgelig heller ikke være penge eller andre belønninger mellem eleverne og virksomheder.